

täällä en työtä enää tekisi, vaikka saisinkin...

— Kulapa laiskottelisi... en minäkään... eikä kukaan työmies. Mutta herrojen eduksi en enää puske... en totisesti puske!

— Mutta ompa meillä toki uusi maailma tiedossa, jossa kannattaa iskeä ja urastaa...

— Siellä kannattaa!...

Mustat varjot alkoivat liikkua. He astelivat eteenpäin tarinoiden hiljaa ja hartaasti.

Katsoin heidän jälkeensä ja mieleeni välähti outo tunne.

Jospa se uusi kotimaa ottaisi minutkin syllynsä...

Tuhojotin merellä liikkuvaa laivaa. Tuli entistä ikävämpi...

MIKAEL BAKUNIN.

Vuonna 1814 syntyi Priamushinon kylässä, Torshokin piirikunnassa Tverin kuvernementissa, Mikael Bakunin kuuluen vanhaan varallisuutensa menettäneeseen pajaarisukuun, Bakunin antautui heti nuorena sotilasuralle, josta kuitenkin luopui muuttaen Moskovaan, jossa tutustui vapaa-ajattelijoihin ja heidän oppeluhinsa. V. 1840. luvulla hän opiskeli Berlinin yliopistossa ja alkoi arvostella vallitsevaa filosofiaa ja hyökätä Saksan taantumusta vastaan. Hänestä oli tullut anarkisti ja kiihkeä hallitsevan luokan vihollinen.

Venäjän hallitus huomasi Bakunin toimet ja alkoi vaatia häntä palautettavaksi Venäjälle, mutta Bakunin pakeni Sveitsiin poliisiturkkijain seuraamana. Sieltä hän lähti Belgiaan ja Pariisiin, jossa tutustui Karl Marxin työskennellenkin Jonkun aikaa hänen kanssaan. Helmikuun vallankumouksessa esiintyi Bakunin niin innokkaasti että ranskalaiset lähettivät hänet nostattamaan kapinoita muualla Itä-Euroopassa. Kesäkuussa 1848 hän oli Pragissa, jossa joutui taisteluihin barrikaadeille, mutta kaupungin antauduttua joutui pakenemaan. Äärimmäisyyden miehenä joutui Bakunin taas 1849 Dresdeniin, jossa esiintyi kansankapinain johtajana ja oli välikäisen hallituksen johtavana sieiduna. Vallankumouksellisen innostuksen valtaamana taistelivat joukot kaikilla keinoilla sotajoukkojakin vastaan, mutta huonosti järjestyneinä joutuivat häviölle ja Bakunin pakomatka kiinni. Hänet tuomittiin elinkautiseen vankeuteen, mutta luovutettiin kuitenkin pian Itävallan hallitukselle, joka kytki hänet tyrmään. V. 1851 luovutettiin hänet Venäjän hallitukselle, joka tahtoi rangaista kapinoitsijaa.

Kolme vuotta istui Bakunin Pietari-Paavalin linnassa, josta kuitenkin muutettiin Siperiaan maanpakoon. Siiperiasta hän kuitenkin oltuaan siellä 10 vuotta karkasi ja lopulta oli taaskin Länsi-Euroopassa. Hän meni Italian, jossa alkoi työskennellä kansainvälisen anarkismin hyväksi ja levittämiseksi. V. 1864 perusti hän "Kansainvälisen Veljeyssseuran", jonka tarkoituksena oli taistella kansainvälisillä liikkeillä vastaan. Mainitti seura edusti vallankumouksellista oppia ja valtiollaan hävittämistä. Kun Karl Marx oli perustanut Internationalen, alkoi Bakunin taistella Marxin Internationalea vastaan yrittäen johtaa kantoja vallatakin sitä, mutta tuloksetta.

Kun Internationalen kongressi pidettiin Baselissa v. 1869, saapui Bakunin sinne esittämään oppejaan valtion hävittämisestä, joissakin kysymyksissä Marx ja Bakunin olivat sa-

maa mieltä. Mutta perintöolkeuden poistamisessa syntyi erimielisyyttä. Bakunin vaati malitun oikeuden poistamista, kun taas Marx katsoi perintöolkeutta yhteiskunnallisten epäkohtain seuraukseksi, eikä syyksi ja sillä vastusti sen poistamista. Äänestyksessä kuitenkin voitti Bakunin mielipide 39 äänellä 17 vastaan, anarkismin iski pahasti Internationaleen.

Nyt ajettiin käydä kiivasta taistelua, jossa ei kummallakaan puolella aina vallittu keinoja. Kongressin jälkeen koettivat marxilaiset hajottaa Bakunin puolella olevia Internationalen osastoja Juravuoristossa. Nyt järjesti Bakunin itsenäisen "Juralliton", joka alkoi entistä kiivaammin taistelun marxilaisia vastaan.

Sytti ranskalais-saksalainen sota, joka päättyi ranskalaisen tappiolla, armeijat tulien lyödyiksi hajalle. Nyt kiirehti Bakunin, vanhuudessaan huolimatta, Lyonin auttamaan aseveljiään, jotka olivat taistelussa. Tullessaan kaupunkiin kirjoitti ukko: "Täällä ei vielä ole mitään oikeaa vallankumousta, mutta se on tuleva; elämän ja kuoleman kaupalla syöksyn siihen ja toivon nopeaa voittoa." Bakunin kerrotaan itse taistelleen barrikaadeilla ensimmäisenä miehenä. Kapina kukistettiin ja Bakunin täytyi pakena. Kun sitten syntyi kapina Pariisissa ja "Kommuuni" julistettiin, ei Bakunin voinut ottaa osaa taisteluihin sillä Ranska oli häneitä kielletty maa. Kuitenkin hän löysi nähdessään maailman ensimmäisen köyhälistön vallan ja unelmansa toteutuvan. Kommuunin jälkeen ei Bakunin enää ottanut osaa vallankumouksellisiin liikkeisiin aktiivisesti.

V. 1872 Basellisessa pidetyssä Internationalen kongressissa olivat läsnä sekä Marx, että Engels ja päätettiin tehdä täydellisen pesäeron anarkistiin hänen kanssaan. Bakunin ei ollut saapuvilla, paitsi joitakin hänen saatavereita. Bakunin erotettiin Internationalesta, mutta marxilaisten voitto oli saavutettu epäluotettavilla voimilla ja siksi päätettiin muuttaa Internationalen hallinto Amerikkaan ja lopetettiin Internationalen toiminta.

Marxin ja Bakunin välinen kiista johtui pääasiallisesti siitä, kun Bakunin tahtoi ehdottomasti hävittää valtion, kaikki valtiot, ei edes hyväksytyt proletaarista valtiotakaan, eikä niinollen proletaariatin diktatuuria, jonka Marx hyväksyi ja jonka kommunistit käsittävät proletaariatin vallan vakiinnuttamisen välttämättömäksi ehdoksi.

Bakunin ajatuksista kertoo "Sosialidem. Vuosisata" seuraavaa: "Täydellinen vapaus ja tasa-arvo oli saatettava kaikkialla voimaan. Ihminen oli oleva itsensä ylin herra. Mutta — opetti Bakunin — ihminen ei voi todella nauttia mistään, ellei nautinto ole yhteistä; ihminen on todellisesti vapaa vasta silloin, kun hänen vapautensa perustuu kaikkien hänen vertaistensa, kaikkien ihmisten vapauteen. Yhteistunto (solidariteetti) on ainoa valta, jota ihmisen on kumarrettava."

"Tässä Bakunin ajatuksia. Minäkäänlaista valtiota hän ei hyväksynyt työn yhteiskunnassa. Hän perustellee työväenvaltaa yksilöiden vapaaseen liittoon, johon melkein kaikki anarkistit perustavat työväenvalan mahdollisuuden. Ei tarvita muka minkäänlaista pakkoa sellaisiin aioksiin nähden, jotka eivät tulvu proletaariatin valtaan ja kuitenkin me kaikki tiedämme, että proletaariatin valtaan noustessa täytyy luoda mita ihmisen diktatuuri kaikkien sellaisten ai-

HUVITTAVIA ROMAANEJA

Kirjakaupassamme on suuri valikoima opettavia ja mielenkiintoisia romaaneja, joista luettelo lähetetään pyydettyä. Tilatkaa muutamia seuraavista valioromaaneistamme.

Kolme Ystävästä, kirj. Maxim Gorkij, sidottu	\$2.00
Tunnelli, kirj. Benhard Kellerman, sidottu	2.00
Persialaisia Kirjeitä, kirj. Montesquieu, nidottu	2.00
Putkinotko, kirj. Joel Lehtonen, nidottu	2.00
Musta Nainen, kirj. Hugo Jalkanen, nidottu	2.00
Jumplat Janoovat, kirj. Anatole France, nidottu	2.00
Thais, kirj. Anatole France, sidottu	1.00
Rakas Isänmaani, kirj. F. E. Sillanpää, nidottu75
Kerran Kesällä, kirj. Joel Lehtonen, nidottu	1.00
Hurskas Kurjuus, kirj. F. E. Sillanpää, nidottu75
Israelitar, kirj. Ilmari Rantamala (Maiju Lassila), sidottu	1.00
Rämeissä, kirj. Väinö Pietilä, nidottu50
Tiilenpäästä Lukemassa, kirj. Sulo Vuolijoki, nidottu40
Turman Talo, kirj. Ilmari Rantamala (Maiju Lassila), nidottu60
Kivihiihen Kaivajat, kirj. Emile Zola50

Toverittaren Kirjakauppa,

P. O. Box 99,

Astoria, Oregon.

nesten yli, jotka eivät sovinnolla tai vu proletariaatin tahdon alle, jos miehi valtaansa säilyttää. Tässä me olemme äärimmäisessä ristiriidassa anarkistien kanssa, mutta kuitenkin sosialidemokraatit tahtovat aina väittää, että me olisimme bakunilaisia. — Emme tiedä, eivätkö he tunne bakunilaisuutta, taikka sitten he vääristelevät tahallaan.

Me olemme mitä kireimmän keskiytyksen kannalla. Anarkistit vihaavat kaikkea keskiytystä, ovat vapaitten liittojen kannalla. Me olemme proletaariatin diktatuurivallion kannalla, koska se on välttämättömyys. Anarkistit kieltävät kaikki valtiot ja kaiken vallan. Siis äärimmäiset vastakohdat.

Bakunilaisuuden kanssa ei meillä ole yhtenäisyyttä sen kummempin kuin sosialidemokraattienkaan kanssa.

Kuitenkin pidämme Bakunia yhtenä vallankumouksellisuuden urhokkaimmista taistelijoina. Hän oli käytännössä taistelija. Ensimmäinen mies aina barrikaadeilla, kun tarvittiin.

Bakunin kuoli 45 vuotta sitten Bernissä, jossa ystävänsä hänet hautasivat.

Papa.

RAAJARIKKO.

Kirj. Liija.

Aurinko paistoi kirkaasti syksyiseltä taivaalta. Lehdet putoivat pufista harvaksen, keltaiset ja punaiset lehdet. Samat lehdet, joita olin kesäaikana vihreinä ihailnut, tuoreina ja elinvoimaisina käteeni talttaanut. Kukkat, jotka joku aika sitten hymyillen minulle päättään nyökkivät, ovat jo kuivuneet, terälehdet lentäneet sinne tänne ja sotkuneet taltattavaksi teille ja poluille. Ihana syksy... ja ikävä syksy! Surunvoittoinen tunne täytti mieleni...

Näin ihmisten kiihuhtavan ohitseni nopeasti, kiireessään kuin hengen hädässä... Minne he kaikki rientävät, mikä henee heidän päämääränsä. Toisia seisokelee kadunkulmissa tarinoiden... Virkeät lapsiparvet kirmaavat poisina ja pitävät suurta ääntä, meluaavat, hyppivät... Heissä näkee elämänvirkeyttä... Katselen ihailien niitä nuorekkaita kasvoja...

Miten kauan siitä onkaan jo aikaa, kun itse olin tuollainen... kun puhdas, terve lapsen veri virtasi suonistani... Monet vaivat ja kärsimykset ovat raajojani sen jälkeen vaivanneet... Työn raskaan raadannasta ovat jäsenet usein olleet kankeina... Terve elämä versoo valenteuneen tilalle... lapsissa... kasvavassa nuorisossa.

Eteeni pysähtyy nuorimies. Kautnis kasvotiaan, on melkein kuin keskenkasvuinen polka. Musta tukka valahtaa ohimoille, silmät sädehtivät etelämäistä tulta. Hän katsoo arastellen minua. Aikoo jotain puhua...

Katsoin häntä kiireestä kantapäähän... Sydäntäni vihlaase... Hän on raajarikko... Maailmansodan muisto häntäkin... Taistelutantereille hänkin on osan jäsenistään jättänyt.

Nyt hän kerjää almuja. Pyyttää kainosti kuin ujo lapsi... Hänkin on kärsinyt kaikkea, ollut sodan melkeissä ja nyt noin avuton...

Katsoin häneen uudelleen. Käy sääliseksi.

Mutta samalla paisuu rintaani pohjaton viha. Miksi hänenkin pitää almuja kerjätä? Sinäkö oli hänenkin palkkansa?

Elämän ikänsä olla raajarikkona... Varmaankin hänen äitinsä toivoi paljon hänestä... tuudittaessaan kaulista lasta... Hän kasvoi tuskin täyteen kokoonsa, kun hänet jo äidiltä temmattiin. Äiti kuoli suruun ja ikävään... ja nyt tämä kauris lapsi kerjää kadulla almuja.

Kirottu yhteiskunta! Missä on oikeus?

Annän rahan ohjennettuun käteen. Hän nostaa hattuansa ja kiittää. Tarttuu kainalosauvoihinsa ja rientää edelleen...

Lehdet putoilevat puissa. Tuulee jo viihemmin. Askeinen, toivorikas miehen kuva katoaa. Vaikka aurinko vielä paistaa syksyiseltä taivaalta, en sitä näe. Sydänsopukassa on pilvistä, pimeää... Ja huokaus kohoo huulilleni:

— Oi, orjat. Milloin nousette katekemaan kahleitanne?!

— Kenelle ei vielä tule Toveritar, kiihuhtakoon tilaamaan sen heti!